

De bejegening van overlastgevende jeugdgroepen in de gemeente Tilburg

Chaimae Essyad & Tamana Nazaryar

De bejegening van overlastgevende jeugdgroepen in de gemeente Tilburg

Universiteit Utrecht

Chaimae Essyad | 4163834 | c.essyad@students.uu.nl

Tamana Nazaryar | 4015304 | t.nazaryar@students.uu.nl

Begeleider: C. Baerveldt

Universiteit Utrecht

Bachelorthesis Pedagogische Wetenschappen

Datum: 25-06-2017

Abstract

In de gemeente Tilburg is onderzoek gedaan naar de bejegening van overlastgevende jeugdgroepen. Hierbij is in kaart gebracht hoe deze bejegening eruit ziet en hoe de samenwerking tussen de betrokken partijen verloopt. Dit is uitgevoerd door middel van documentanalyse en semi-gestructureerde interviews met tien respondenten. Uit de documentanalyse blijkt dat er drie partijen zijn voornamelijk betrokken zijn bij de bejegening van de doelgroep: de gemeente, de politie en jongerenwerk organisatie R-Newt. Daarnaast zijn er jongeren geïnterviewd om hun ervaringen in kaart te brengen. Allereerst is er gekeken naar de vindkans van overlastgevende jeugdgroepen en de omvang van het probleem. De vindkans is de kans dat een overlastgevende jeugdgroep wordt opgemerkt door een van de betrokken partijen. Dit bleek per netwerkpartner te verschillen en de omvang bleek lastig te concretiseren. Vervolgens is er gefocust op de aanpak van de betrokken partijen, deze is onderverdeeld in drie dimensies: sanctionerend, faciliterend en empowerment. Hierbij is er ook gekeken naar de interne consistentie van deze samenwerkingen. De samenwerking is intern consistent wanneer de betrokken partijen bij elke situatie op dezelfde manier handelen en op elkaar afgestemd zijn. Uit de resultaten kwam naar voren dat er binnen de dimensie sanctioneren de politie het meest handelt, voornamelijk vanuit hun handhavende rol. Binnen de dimensie faciliteren speelde de gemeente de belangrijkste rol, aangezien zij hiervoor de mogelijkheden hebben. Binnen empowerment namen jongerenwerkers het voortouw, aangezien zij voornamelijk samen met de jongeren te werk gaan. Binnen elke dimensie wordt er bewust afgestemd tussen de partijen over de beste aanpak, echter doen er zich ook situaties voor waarbij partijen het niet met elkaar eens zijn. Dit komt omdat elke partij vanuit hun eigen dimensie te werk gaat, wat soms kan botsen. De jongeren waren het meest positief over hun ervaringen binnen de empowerment dimensie en met de jongerenwerkers, echter is gebleken dat ze tot op heden weinig zicht hebben op het gehele netwerk.

Inleiding

Jongeren die zich in groepen begeven zijn van alle tijden en van alle culturen, het wordt echter een probleem wanneer ze overlast veroorzaken. Uit verschillende onderzoeken is gebleken dat 75% van de jeugdcriminaliteit in Nederland voortkomt uit groepen of groepsdynamische processen (Ferwerda & Van Ham, 2014). Deze jongeren staan onder andere bekend om het maken van lawaai, het zoeken van ruzie en het vernielen van spullen. Daarbij is overlast door jongerengroepen naar verhouding de meest gesignaleerde vorm van bedreigende overlast in de woonbuurt (Rijksoverheid, 2010). De jongeren roepen steeds vaker onveiligheidsgevoelens op, zelfs wanneer ze geen delict plegen (Opfergelt, 2012). Volgens Bervoets (2015) is jeugdoverlast een maatschappelijk veiligheidsprobleem. Aandacht voor deze jongerengroepen is essentieel om overlastgevende praktijken tegen te gaan en de jongeren van deze groepen een perspectief te bieden (Ferwerda & Van Ham, 2014).

Voorheen lag de verantwoordelijkheid voor de aanpak van overlastgevende jeugdgroepen bij de landelijke overheid, echter zijn deze verantwoordelijkheden na de decentralisaties van de afgelopen jaren verschoven naar de gemeente (Zijlstra & Wever, 2014). In 2015 deed de wetswijziging van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) zijn intrede (NJI, z.d.). Hierin is de gemeente verantwoordelijk gesteld voor het stimuleren van participatie en zelfredzaamheid van de burgers. Het is geheel aan de gemeente om dit zelf in te vullen, zij hebben de regierol maar werken ook samen met verschillende andere partijen (Diependaal, 2007). Ook zijn sinds 2015 de gemeenten op grond van de Jeugdwet verantwoordelijk gesteld voor alle jeugdhulp (NJI, z.d.). Het doel is om de jeugd meer bereikbaar en toegankelijk te maken, en daardoor het probleemoplossend vermogen van de jongeren te herstellen en versterken. Het liefst op preventieve wijze. Dit biedt mogelijkheden voor de gemeenten en professionals om jeugdhulp te organiseren in de buurt van plekken waar de jeugd al komt. De aanpak kan hierdoor verschillen van gemeente tot gemeente. Wil de aanpak effectief zijn, moet er wel sprake zijn van afstemming (Ferwerda, 2010).

Dit verloopt echter niet altijd vlekkeloos. Zo is er in de gemeente Tilburg sprake van een stijging van het aantal meldingen van overlast met 32% (Van Hest, 2017) en in 2016 meldde de media dat de gemeente een gebiedsverbod had ingesteld voor twee parken in een week tijd, naar aanleiding van de vele overlastmeldingen (Van Hooft, 2016). Bovendien werd er binnen een onderzoek naar de leefbaarheid van de gemeente Tilburg door de bewoners

aangegeven dat ze regelmatig overlast door activiteiten ervaren. Op een schaal van 1-10 gaven ze voor de mate van overlastervaring een 7,5 (Gemeente Tilburg, 2015). De gemeente probeert met verschillende betrokken partijen deze overlast tegen te gaan. Een aanpak vormen voor deze doelgroep is lastig, hierbij is afstemming tussen de betrokken partijen cruciaal (Ferwerda, 2010). Dit onderzoek bekijkt hoe de aanpak van overlast binnen de gemeente Tilburg is vormgegeven, welke partijen hieraan samenwerken en hoe de interne consistentie van deze samenwerking eruit ziet. Dit is interessant aangezien er tot op heden nog geen onderzoek is gedaan naar de interne consistentie bij de samenwerking van de betrokken partijen in Tilburg. Ook is er gekeken naar het perspectief van de jongeren met betrekking tot de gehanteerde aanpak. Het perspectief van de jongeren kan bijdragen aan het verkrijgen van inzicht over de uitwerking en ervaringen van deze aanpak. Naast kwantitatieve data draagt ook kwalitatieve informatie bij aan het ontwikkelen van een effectieve plan van aanpak door de gemeente, omdat het een beeld geeft van wat er daadwerkelijk aan de hand is op straat (Bakker, Distelbrink, Pels & Los, 2013).

De onderzoeksvraag luidt dan ook als volgt: Hoe is de bejegening van overlastgevende jongerengroepen door de gemeente, politie en jongerenwerkers in de gemeente Tilburg? Dit resulteert in de volgende deelvragen: Hoe is de aanpak van overlastgevende jongerengroepen per partij in de gemeente Tilburg? En hoe is de samenwerking tussen de verschillende betrokken partijen?

Theoretisch kader

Definitie

Het begrip overlast is lastig te definiëren. Problematische jeugdgroepen worden doorgaans, volgens de shortlistmethodiek van Beke, onderverdeeld in drie categorieën: hinderlijke, overlastgevende en criminele jeugdgroepen (Beke, Van Wijk, & Ferwerda, 2000). Hierin wordt de volgende beschrijving van overlastgevende groepen gehanteerd: Overlastgevende jeugdgroepen bestaan voornamelijk uit jongeren die vaak hun opleiding niet afmaken en werkloos zijn. Deze groep is wat nadrukkelijker aanwezig, trekken zich minder iets aan van anderen en kunnen provocerend optreden. Deze jongeren hebben diverse etnische achtergronden en maken fors gebruik van alcohol en regelmatig ook van soft- en harddrugs. Daarbij komen ze af en toe in aanraking met de politie voor openlijke geweldpleging, dan wel lichte mishandeling.

Ervaring. Het fenomeen overlast is gecompliceerd omdat de omgeving gedrag als overlastgevend kan ervaren, terwijl dit niet de bedoeling van de groep hoeft te zijn. De Raad voor Maatschappelijke Ontwikkelingen heeft jongerenoverlast als volgt omschreven: “Gedragingen die op zichzelf niet strafbaar hoeven te zijn, zoals het rondhangen van groepen jongeren, onbeleefdheden, rondslingerend vuil, bedreigingen en scheldpartijen, maar die wel als hinderlijk of intimiderend worden ervaren” (RMO, 2004 in Leidelmeijer, Bogaerts, & Roet, 2010 p.12). Hieruit blijkt de subjectiviteit van het begrip overlast (Beke, Van Wijk & Ferwerda, 2000). Het hangt onder andere samen met de tolerantiegrens van mensen en dit kan verschillen van persoon tot persoon. Iets wat de ene wijkbewoner als storend en hinderlijk ervaart, hoeft een ander niet als zodanig te ervaren (Pleysier & Deklerck, 2006). Zo is de mate van tolerantie en in hoeverre de jongeren deze grenzen overschrijden bepalend voor de overlast die door de maatschappij wordt ervaren (Van Noije, 2010). Echter kan volgens Leidelmeijer, Bogaerts en Roet (2010) overlast wel degelijk beïnvloed worden door objectief meetbare omstandigheden, zoals in strafrechtelijke zin. Het overlastgevend of hinderlijke gedrag hoeft namelijk niet noodzakelijk strafbaar te zijn. In de praktijk lopen deze twee opvattingen door elkaar heen. Het gaat er dan om in hoeverre er sprake is van acceptabel gedrag en wanneer het daadwerkelijk strafbaar is.

Oorzaken van overlast in groepsverband.

Een noodzakelijke voorwaarde voor een goede aanpak van overlastgevend jeugdgroepen is het inzichtelijk maken van de oorzaken die resulteren in overlastgevend gedrag (Rijksoverheid, 2010). Door de jaren heen zijn er vanuit verschillende disciplines verklaringen gevonden voor dit gedrag, deze zijn gebaseerd op economische-, genetische/biologische factoren of de sociale omgeving (Gottfredson & Hirschi, 1990). Hierbij is het groepsaspect van criminaliteit een lange tijd onderbelicht geweest (Schuyt, in Ferwerda & van Ham, 2010). Volgens Schuyt is dit onterecht aangezien een groot deel van de jeugdcriminaliteit voortkomt uit groepen of groepsdynamische processen.

Sociale omgeving. De aansluiting bij een groep speelt een grote rol in de ontwikkeling van adolescenten (Erwin, 1998). Door zich te conformeren tot de groepswaarden en normen krijgen jongeren erkenning en waardering van de groep wat resulteert in een positief zelfbeeld. (Erikson, 1968). Daarbij zorgt de band met elkaar voor een groepsidentiteit (Soares, 2000). Deze groepsidentiteit geeft jongeren een sterk zelfbeeld

waarbij het zelfvertrouwen wordt vergroot en de persoonlijke identiteit positief wordt beïnvloedt.

Meerdere onderzoekers hebben een positief verband gevonden tussen crimineel gedrag en vriendschappen met andere criminele jongeren (Van de Rakt, Weerman, & Need, 2005). In de differentiële associatietheorie van Sutherland worden de invloeden van delinquente vrienden aangekaart (Matsueda, 1988). Volgens deze theorie wordt crimineel gedrag aangeleerd door sociale netwerken, met name in intieme groepen. Bij deze overdracht worden niet alleen criminele technieken aangeleerd maar ook de motieven, houdingen en rechtvaardigingen die nodig zijn voor het plegen van criminaliteit. Daarentegen geeft de bindingstheorie van Hirschi (1969) aan dat iedereen in staat is tot het plegen van crimineel gedrag maar dat *“the bond with society”* bepaalt of dit ook werkelijk plaatsvindt. Wanneer jongeren minder positieve bindingen hebben met de maatschappij, is de kans groter dat ze de regels zullen overtreden. Dit zijn bijvoorbeeld positieve bindingen met de ouders, de school, een niet-criminele vriendengroep en een positieve houding ten opzichte van de maatschappij. In aansluiting hierop stellen Sampson en Laub (2003) dat het niet de positieve bindingen met de maatschappij zijn die mensen ervan weerhoudt deviant gedrag te vertonen. Volgens hen zijn het de sociale controle en de sancties welke uit de bindingen kunnen voortkomen, die de kans op crimineel gedrag verlagen.

Eigen ruimte en faciliteiten. Volgens Hazekamp (1985) willen jongeren een soort eigen zone van vrijheid hebben op straat. Allereerst is dit omdat de jongeren behoefte hebben aan ontmoetingsplekken die gebruikt kunnen worden om vrienden te ontmoeten zonder afspraken te hoeven maken. Daarnaast staan de jongeren thuis en op school altijd onder controle van volwassenen en hebben ze hier op straat geen last van (Hall, Coffey & Williamson, 1999). Ze willen hangen op straat als een vorm van ontspanning waarbij ze met elkaar kunnen kletsen en plezier maken (RMO, 2008). Hangen op straat gebeurt echter ook uit verveling omdat er weinig alternatieven zijn. Meerdere onderzoeken geven aan dat er een tekort is aan mogelijkheden voor jongeren om hun vrije tijd in te vullen (Hakkert, 1998; Hall et al., 1999). Zo blijkt er een slechte afstemming te zijn in de ruimtelijke omgeving van de jongeren. Volgens het RMO (2008) zijn niet alle jongeren in staat hun vrije tijd zinvol in te vullen, terwijl daar wel een behoefte aan is. Zeker jongeren die niet of nauwelijks naar school gaan en/of geen werk hebben, houden veel vrije tijd over en weten vaak niet wat ze moeten doen. Door te weinig voorzieningen, een overvloed aan vrije tijd en behoefte aan vermaak

zoeken deze jongeren elkaar op in publieke ruimtes om hun vrije tijd door te brengen (Hakkert, 1998).

Aanpak van overlast

In de opsporing en aanpak van overlastgevende groepen wordt er over het algemeen binnen de gemeente gebruik gemaakt van de shortlistmethodiek van Bureau Beke; een hulpmiddel voor wijkagenten om de zwaarte van een jeugdgroep te karakteriseren in een van de volgende categorieën: hinderlijke, overlastgevende of criminele jeugdgroepen. Dit wordt gedaan aan de hand van een vragenlijst. De informatie die hieruit voortkomt wordt in het politiesysteem verwerkt, waarna het wordt getoetst met reeds aanwezige informatie over de groepsleden. Hieruit komt er een rapportage. Dit wordt later voorgelegd aan de gemeente waarna er, samen met de betrokken partijen, een aanpak ontwikkeld kan worden (Wegwijzer Jeugd en Veiligheid, 2017).

Interne consistentie. Zoals eerder aangegeven is het lastig om een aanpak samen te stellen voor jongeren die overlast veroorzaken (Ferwerda, 2010). Dit komt omdat er verschillende oorzaken ten grondslag kunnen liggen aan het overlastgevende gedrag. Het is echter cruciaal dat er op een consistente manier door de betrokken partijen wordt omgegaan met deze doelgroep (Van Burik et al., 2013). Echter is er volgens De Koster (2010) geen consensus over de meest geschikte manier van aanpak. Sommige gemeenten benadrukken begeleiding en hulpverlening, terwijl anderen pleiten voor een strenge aanpak. Dit hangt ook af van de betrokken partijen. Vaak zijn het de handhavende partijen, zoals de politie, die pleiten voor een repressieve aanpak. Het terugdringen van de overlast en criminaliteit is het voornaamste doel van de aanpak, wat wordt bereikt door de betreffende jeugdgroep hard aan te pakken (Ferwerda & Kloosterman, 2006). Jongerenwerkers daarentegen maken eerder gebruik van de preventieve aanpak. Dit houdt in dat ze zich richten op de zorgkant van de jongeren die al behoren tot een (overlastgevende) jeugdgroep. Ze proberen de jongeren een toekomstperspectief te bieden om zo erger te voorkomen (Brug, Assema, & Lechner, 2008). Dit kan in de praktijk leiden tot een botsing in de zorg om welzijn en de zorg om veiligheid (Van Dijk & Noorda, 2015).

Maatregelen. In Nederland wordt er veelal gebruik gemaakt van een meersporenaanpak die bestaat uit verschillende soorten maatregelen (Ferwerda, 2010):

- Domeingerichte maatregelen: dit zijn maatregelen die gericht zijn op de gehele gemeenschap waarin er overlast plaatsvindt. Hierbij kan gedacht worden aan effectieve maatregelen zoals het plaatsen van extra verlichting of cameratoezicht (Welsh, & Farrington, 2004; Welsh, & Farrington, 2009), het inzetten van een buurtwacht (Bennet, Holloway, & Farrington, 2006), en/of het inzetten van politiepatrouille (Telep & Weisburd, 2012; Braga, 2005; Van Noije, & Wittebrood, 2009).
- Groepsgerichte maatregelen: hier is nog weinig wetenschappelijk onderzoek naar gedaan, maar een effectieve aanpak voor overlastgevend gedrag lijkt leerlingbemiddeling te zijn (Burbell, Zirbel & Allen, 2006). Dit leidt bij leerlingen tot meer kennis over conflicten en tot een verandering in de manier waarop ze die kunnen oplossen. Echter is er ook in Nederland nog geen effectonderzoek naar gedaan (Van Noije & Wittebrood, 2009).
- Persoonsgerichte maatregelen: hier maken de politie en het Openbaar Ministerie afspraken over individuele trajecten voor leden van een groep. Hierbij kan een combinatie worden gemaakt tussen straf en zorg. Wanneer straf zonder enige vorm van begeleiding wordt toegepast, blijkt dat volgens ineffectief te zijn (Van Noije & Wittebrood, 2009). Een andere vorm van persoonsgerichte maatregelen is talentontwikkeling, een aanpak die vaak gehanteerd wordt door jongerenwerkers. Abdallah, Kooijmans en Sonneveld (2016) gaven verschillende doelen aan van talentgericht werken: het creëert en versterkt een positief zelfbeeld bij jongeren, het draagt bij aan het ontwikkelen van vaardigheden en talenten, en het helpt om een toekomstperspectief vorm te geven. Het wordt tevens gezien als een manier om jongeren te laten participeren in de maatschappij.

Dimensies. Bovengenoemde maatregelen kunnen onderverdeeld worden in verschillende dimensies van bejegening. In eerste instantie kan er sanctionerend worden opgetreden. Dit houdt in dat er repressieve maatregelen worden genomen, zoals de opsporing, vervolging en veroordeling van overlastgevende jeugdgroepen (Schouten & Zoon, 2016). Er kan hierbij gedacht worden aan het inzetten van politie, cameratoezicht of het opleggen van een verbod. Echter blijkt deze aanpak niet altijd effectief te zijn. Uit onderzoek is gebleken dat er na de inzet van repressieve maatregelen bij overlastgevende groepen, een toestroom

van jongeren ontstond die bij de groep wilden horen. Sancties lijken dus de status van een groep te verhogen (Maxson, Matsuda & Hennigan, 2011). Daarbij is de effectiviteit van een sanctionerende aanpak afhankelijk van een aantal factoren. Meer inzet van bijvoorbeeld de politie, heeft zin wanneer er vervolgens direct een sanctionerende aanpak wordt uitgevoerd (Schnabel, 2002). Wanneer het ontbreekt aan een goede keten van opsporing, zorg en straf, heeft dat negatieve gevolgen voor de effectiviteit van de aanpak. Ook een te grote afstand in tijd tussen het delict en de straf die erop volgt zorgt ervoor dat het idee van verantwoordelijk gesteld worden voor wat je doet, bijna iedere betekenis verliest. Een snel optreden, gecombineerd met politie in de wijk en een sanctie die daadwerkelijk als een straf beleefd wordt, zijn de belangrijkste kenmerken van een succesvol repressief beleid.

Ten tweede is er een faciliterende aanpak. Dit houdt in dat er voorzieningen worden aangelegd waar jongeren hun tijd kunnen doorbrengen, zoals een hangplek, sportvoorzieningen enzovoort (Rijksoverheid, 2010). Dergelijke faciliteiten kunnen een positieve invloed hebben op de sociale band van de jongeren met de wijk. Zoals eerder is aangegeven bepaalt de band die de jongeren hebben met de maatschappij, de mate waarin ze de regels gehoorzamen. (Hirschi, 1969). Wanneer jongeren positieve bindingen hebben met de maatschappij, is de kans kleiner dat ze de regels zullen overtreden. Uit onderzoek is gebleken dat positieve bindingen ontstaan op ontmoetingsplekken waar men elkaar ziet en leert kennen (Flap & Völker, 2005). Een ander voordeel wat hierbij komt kijken is dat de jongeren zelf de heersende sociale normen en waarden internaliseren (Bekkers, Hooghe & Stolle, 2005). Ook blijkt dat participatie van jongeren in verenigingen op volwassen leeftijd resulteert in een groter vertrouwen in de medemens, sterkere altruïstische waarden en meer verantwoordelijkheidsgevoel voor het publieke welzijn. Dit treedt meer op bij jongeren die participeren dan bij mensen die als jongere niet aan een vereniging hebben deelgenomen. Het plaatsen van dergelijke faciliteiten staat onder de verantwoordelijkheid van de gemeente.

Als laatste kunnen deze jongeren ondersteund worden bejegend, vanuit hun eigen krachten en vaardigheden (Boumans, 2012). Dit wordt ook wel empowerment genoemd: 'Het streven naar emancipatie van sociaal achtergestelde individuen en groepen' (Boumans, 2012, p. 8). Hierbij wordt er gefocust op het bieden van kansengelijkheid en mogelijkheden van achtergestelde groepen. Dit wordt gedaan door het benadrukken en gebruiken van de eigen kracht van mensen zodat zij zelf invloed op hun verschillende levensgebieden kunnen uitoefenen. In een empowerende aanpak moeten er een aantal elementen aanwezig zijn die de

empowerment vergroten: ten eerste moet het programma ervoor zorgen dat de leefwereld van het individu wordt vergroot. Hiermee wordt de mate bedoeld waarin een individu zelf vorm kan geven aan zijn leven. Ten tweede is de aanpak een middel tot het bieden van ontmoeting, ondersteuning en tools waarmee het individu zelf invulling kan geven aan zijn levensgebieden. Ten derde moet de aanpak integraal zijn waarbij er ruimte is voor dialoog en waarbij er voldoende steun wordt geboden. Tenslotte is de voorwaarde dat zowel de beperkingen als de mogelijkheden van het individu erkend worden en waarbij de doelen en middelen realistisch zijn, dus niet betuttelend of overoptimistisch. Dergelijke empowerment strategieën, waaronder positieve bekrachtiging, het aanleren van vaardigheden waardoor een persoon zelfredzamer wordt en het ontwikkelen van een positieve identiteit, komen vaker gecombineerd voor in de aanpak van jongerenwerk. (Jennings, Parra-Medina, Hilfinger Messias & McLoughlin, 2006).

Methode

Design

De bejegening van overlastgevende jongerengroepen binnen de gemeente Tilburg is in dit onderzoek gemeten aan de hand van een kwalitatief onderzoeksdesign. Middels documentanalyse werd er duidelijk welke partijen er betrokken zijn bij de bejegening van overlastgevende jeugdgroepen en uit welke dimensies de aanpak bestaat. De semi-gestructureerde interviews gaven een beeld over de omvang van het probleem, de aanpak van overlastgevende jeugdgroepen en hoe de jongeren dit ervaren. Daarbij is er ook gekeken naar de interne consistentie binnen de samenwerking van de betrokken partijen en de vindkans van overlastgevende jeugdgroepen.

Uit de analyse van de documenten en zijn de belangrijkste betrokken partijen binnen de gemeente Tilburg naar voren gekomen. De interviews zijn afgenomen bij de volgende respondenten binnen deze partijen: twee jongerenwerkers van R-Newt, de coördinator Jeugdgroepen van de gemeente Tilburg, een wijkagent, een jeugdwijkagent, vier jongeren en een jongerenwerker die vroeger ook hangjongere was.

Steekproeftrekking en respons

Middels een contact dat werkzaam is bij jongerenorganisatie R-Newt zijn de eerste twee respondenten verkregen, twee jongerenwerkers. Deze jongerenwerkers hebben een lijst met contactgegevens van andere betrokkenen binnen het netwerk doorgestuurd. Hieruit zijn een

aantal personen per mail benaderd om mee te doen aan het onderzoek. De jongeren zijn indirect benaderd door middel van een tussenpersoon. Er werden meer dan tien jongeren benaderd, echter was meer dan de helft niet bereid om mee te werken.

Afname

De dataverzameling vond plaats tussen eind maart en begin mei 2017. Er zijn semi-gestructureerde interviews afgenomen aan de hand van een topiclist (zie bijlage 1 t/m 4), een lijst met de belangrijkste onderwerpen. De interviews duurden gemiddeld een halfuur tot een uur en werden telefonisch opgenomen. De afnames vonden plaats in de gemeente Tilburg.

Dataverwerking en analyse

Door de verkregen antwoorden uit de interviews met de betrokken partijen is de aanpak in kaart gebracht en het netwerk geanalyseerd.

Nadat de aanpak in kaart is gebracht is er ook gevraagd naar de interne consistentie binnen de samenwerking van de netwerkpartners. Er is sprake van interne consistentie wanneer de betrokken partijen bij elke situatie op dezelfde manier handelen en op elkaar afgestemd zijn. Vervolgens is de vindkans van de overlastgevende jeugdgroepen binnen de gemeente Tilburg in kaart gebracht. De vindkans is de kans dat een overlastgevende jeugdgroep wordt opgemerkt door een van de betrokken partijen.

De interviews zijn getranscribeerd en gecodeerd waarbij de categorieën Aard en omvang van het probleem en Aanpak naar voren zijn gekomen. De categorie Aanpak is onderverdeeld in de volgende dimensies: sanctioneren, faciliteren en empowerment.

Betrouwbaarheid en validiteit

Er is op verschillende manieren rekening gehouden met de betrouwbaarheid en validiteit van dit onderzoek. Sommige respondenten wisten van elkaar dat ze werden geïnterviewd, waardoor dat invloed kan hebben gehad op de antwoorden. Ook kan sociale wenselijkheid mogelijk een negatief effect hebben gehad op de betrouwbaarheid van dit onderzoek. Daarnaast is er van de respondenten slechts een afkomstig van de gemeente. Aangezien zij voor het grootste deel verantwoordelijk zijn voor de aanpak van overlastgevende jeugdgroepen, kan dit een negatief effect hebben op de betrouwbaarheid. Om deze beperkingen in te perken is er gebruik gemaakt van een doorvraag techniek waarbij het vragen naar voorbeelden van situaties een cruciaal onderdeel was. Ook werd er gevraagd naar de handelingen van de andere partijen. Hierna zijn de antwoorden van de interviews met

elkaar vergeleken waardoor er een beter beeld geschetst kon worden van de werkelijkheid. Tot slot zijn er vijf jongeren geïnterviewd met verschillende achtergronden, waarvan er een tegenwoordig zelf een jongerenwerker is geworden. De verscheidenheid aan jongeren kan invloed hebben gehad op de validiteit. Echter ligt de focus in dit onderzoek onder andere op het jongerenperspectief, waardoor het aantal jongeren in dit geval juist voordelig was en het zo ook een breder beeld gaf van de werkelijkheid.

Ethisch

Er is in dit onderzoek gebruik gemaakt van een mondelinge informed consent. Het gebruik hiervan bracht de participant op de hoogte van zowel de voor- als nadelen van het onderzoek en verzekerde de participant ervan dat het een vrijwillige deelname aan het onderzoek betrof. Daarbij werden de participanten op de hoogte gesteld van de mogelijkheid te stoppen met het onderzoek indien diegene dat wenste. Er werd ook aangeduid dat de verwerking van de gegeven informatie geheel anoniem zou zijn. Dit was met betrekking tot het verkrijgen van gevoelige informatie cruciaal.

Resultaten

De resultaten zijn onderverdeeld in twee categorieën: Aard en omvang van het probleem, en Aanpak. In de categorie Aanpak worden allereerst de betrokken partijen besproken. Vervolgens wordt het onderverdeeld in drie dimensies: Sanctioneren, Faciliteren en Empowerment. Binnen elk van deze dimensies worden de rollen van de partijen toegelicht, wanneer de aanpak wordt uitgevoerd en de afstemming hiervan. Aansluitend worden de ervaringen van de geïnterviewde jongeren binnen deze dimensies besproken.

Aard en omvang van het probleem

De kans dat er een overlastgevende groep wordt opgemerkt in de wijk door een van de netwerkpartners verschilt. De politie geeft een lager percentage aan dan de jongerenwerkers. Als verklaring hiervoor geven zij aan dat het afhankelijk is van de omgeving waarin de overlast plaatsvindt. In kleinere wijken en dorpen wordt overlast sneller opgemerkt dan in de grote stad. De politie gaf daarom de vindkans een percentage van tussen de 70%-85%. Daarentegen lag de vindkans bij de jongerenwerkers tussen de 92%-100%. Als verklaring hiervoor gaven zij aan dat ze veel aanwezig zijn in alle wijken en bekend zijn met alle hangplekken en jeugdgroepen. Zodra er een nieuwe jeugdgroep opduikt zijn zij vaak de eerste

die het opmerken: “(...) in principe is voor ons bijna niets een verrassing omdat we eigenlijk heel erg aan die voorkant in de wijk zijn, omdat we preventief in die wijken zijn”.

Daarnaast gaven de respondenten verschillende kenmerken aan voor overlastgevende jeugdgroepen. Volgens de politie en jongerenwerkers ligt de grens van overlastgevend gedrag bij het criminele. Daarbij zou het ook afhankelijk zijn van wanneer het de plaatselijke normen en waarden overschrijdt: “Overlastgevend daar moet je aan denken vooral wat ik nu zie afval, nog eens afval en afval, geluid, mensen aanspreken. (...) De grootte van een groep. En je merkt ook, het gevoel wat het bij de mensen opbrengt zeg ik altijd”. De ervaring van overlast is subjectief, en het verschilt per persoon en per context. Dit zorgt ervoor dat de omvang van het probleem onduidelijk is: “Wij krijgen meldingen van, ja er staan jongens met hun voetbal op het speeltuintje te voetballen, en het speeltuintje is niet gemaakt om te voetballen. Maar aan de andere kant krijg je dus, ja er liggen hier twee parkeervakken vol lachgas patronen en gisteravond hebben ze de hele tijd hun harde muziek op gehad. Dus het verschil tussen overlastervaring is heel groot”.

De reden waarom jongeren op straat hangen is voornamelijk om hun vrienden te zien. Op straat hangen is een manier van ontspanning voor deze doelgroep. Daarnaast werd er aangegeven dat ze hangen op straat omdat ze verder niet veel te doen hebben. Ze hadden geen werk of school, waardoor ze uit verveling en gebrek aan alternatieven de straat op gingen. Zo kwam de wijk Reeshof veelvuldig naar voren in de interviews omdat hij bekend stond om de vele overlastmeldingen. Dit komt onder andere omdat de wijk niet mee is ‘gegroeid’ met de jeugd. Er zijn niet genoeg mogelijkheden voor de jongeren om zich daar te vermaken, wat als gevolg heeft dat ze gaan hangen en voor overlast zorgen in de wijk. De overlastmeldingen zijn daar ook het hoogst in Tilburg: “(...) toen waren de kindjes allemaal nog kindjes, en die kindjes zijn nu allemaal twintig jaar geworden zeg maar. Nou die speeltuintjes van toen, zijn niet meegegaan met de jongens van twintig, of meiden. Dus er is, er wordt echt wel, er wordt heel veel gemeld”.

Volgens de jongeren kent het hangen op straat echter ook een keerzijde. Meerdere keren kwam naar voren dat de jongeren zich in een hoekje geplaatst voelden, dat het woord ‘hangjongere’ een verkeerd stigma met zich meebrengt. Dit is deels te verklaren door de sociale afstand tussen de bewoners van de wijk en de jongeren zelf. “Dat is er gewoon, klaar.

Ik denk dat andere mensen ook een beetje met hun mindstate moeten veranderen naar hangjongeren. Hangjongeren is gewoon een negatief label, maat”.

Aanpak

Betrokken partners in de gemeente Tilburg

De aanpak van overlastgevende jeugdgroepen vindt op verschillende niveaus plaats tussen verschillende partijen (Steketee, Mak & Boutelier, 2010). In dit onderzoek is de samenwerking tussen de gemeente, de politie en de jongerenwerkers onderzocht. Omdat het opzetten en inzetten van deze aanpak op verschillende niveaus plaatsvindt moet er regie gevoerd worden, zodat de uitwerking van de stappen zichtbaar wordt op operationeel niveau. Zo wordt er onder de regie van de gemeente en in samenwerking met de partners gestreefd naar het voorkomen, bestrijden en beheersbaar maken van overlast.

Vanuit de gemeente zijn er wijkregisseurs in de wijk. Deze vormen de gemeentelijke schakel tussen bewoners, ondernemers, instellingen en bezoekers met betrekking tot het beheer en onderhoud van de wijk (Gemeente Tilburg, 2014). Hierdoor is de wijkregisseur op de hoogte van wat er allemaal speelt in de wijk en wordt er beoogd knelpunten en problemen vroegtijdig te signaleren en voorkomen. In het kader van overlastgevende jeugdgroepen leveren zij informatie aan de gemeente en andere netwerkpartners. Regelmatig is de coördinator Jeugdgroepen hierbij betrokken, met name wanneer het gaat om prioritering van een overlastgevende jeugdgroep of wanneer de aanpak en de afstemming hierover tijdsintensief is. Daarnaast zijn er vanuit de gemeente jeugdboa's. Dit zijn handhavers die zowel preventief als repressief in de wijk werken met een taakaccent op jeugd (Bervoets, 2015).

In Tilburg bevindt zich één jongerenwerkorganisatie die al het jongerenwerk op zich neemt, R-newt. Deze organisatie heeft een adviesfunctie naar de gemeente toe in het kader van jeugdgroepen, overlast en locaties (Clarijs, 2016). De jongerenwerkers zijn er om een band op te bouwen met de jeugdgroepen en overlast preventief aan te pakken. Dit bereiken ze door actief in de wijken aanwezig te zijn en betrokken te zijn bij de levens van de jongeren. Door middel van talentbenadering en stimulering wordt er geprobeerd om de jongeren van de straat te houden.

Vanuit de politie zijn er wijkagenten en jeugdwijkagenten in de wijk, waarvan de laatste specifiek gericht zijn op jeugd (Bervoets, 2015). Zij werken aan de leefbaarheid en

veiligheid van de buurt. Dit wordt met name aan de hand van een repressieve aanpak gedaan waarbij er al een melding is gedaan of er een strafbaar feit is gepleegd.

De vorming van een beleid op bestuurlijk niveau heeft informatie nodig van het werkveld (Bierling, Lucas & Tops, 2013). De communicatie onderling is hiervoor essentieel. In verschillende overlegstructuren worden er door de netwerkpartners informatie omtrent jongerengroepen gedeeld. Zo is er dagelijks sprake van contact tussen verschillende frontlijnmedewerkers over de gang van zaken in wijken. Vervolgens worden er één per week casussen besproken met alle betrokken partijen en is er ieder half jaar een evaluatiemoment om te kijken of de aanpak effectief is geweest.

Sanctioneren

Sanctioneren komt met name voor in de vorm van het uitdelen van boetes, noteren van gegevens en het patrouilleren op overlastgevende hanglocaties. Werkzaamheden die voornamelijk vallen onder de verantwoordelijkheid van de politie. In sommige gevallen wordt er preventief gebruikt gemaakt van sanctioneren, door te dreigen met eventuele consequenties van overlastgevend gedrag. In andere gevallen wordt het overlastgevende gedrag aangepakt door middel van sancties.

Uit de interviews kwam naar voren dat de politie met name repressief optreedt door de jeugdgroepen weg te sturen en boetes uit te delen. Zij voelen zich in hun rol als handhavers verantwoordelijk om op te treden wanneer er strafbare feiten worden gepleegd. Dit kan alleen niet zonder medewerking van de gemeente. Voor het tegengaan van overlast en het opleggen van sancties dient de gemeente eerst bepaalde maatregelen te nemen, zoals het strafbaar maken van het hangen op bepaalde plekken door middel van een verboden toegangsbord: “(...) bijvoorbeeld we willen niet dat ze daar hangen, nou dan kan er gehandhaafd worden, maar dan moeten er ook wel, vanuit de politie zeggen wij dan, dan moeten er ook wel maatregelen voor getroffen dat er gehandhaafd kan worden. Denk dan aan een 461, verboden toegangsbordje bij een speeltuin na zonsondergang, of bij een schoolplein”.

De gemeente hanteert ook een handhavende taak. Dit gebeurt in de vorm van jeugdboa's. Zij patrouilleren rond in de wijk en halen veel informatie uit het observeren van jeugdgroepen. Deze informatie wordt gedeeld met de partners, waarbij er na overleg mogelijk

BEJEGENING OVERLASTGEVENDE JEUGDGROEPEN IN TILBURG

een passende maatregel wordt gevormd. Het grote verschil tussen de jeugdboa's van de gemeente en de politie, is dat er veel meer informatie door de jongeren wordt gedeeld met de jeugdboa's. Dit komt doordat de jeugdboa's in het begin nog niet werden ingezet om te handhaven, zodat er een vertrouwensband ontwikkeld kon worden. Echter wordt er wel opgemerkt dat met de tijd de jeugdboa's steeds repressiever gaan optreden, waardoor de jongeren tegenwoordig ook niet meer zo gauw alles vertellen.

De jongerenwerkers bejegenen daarentegen nooit repressief maar voornamelijk vanuit het idee dat er samen met de jongeren gewerkt moet worden aan het voorkomen van overlast. Zij zijn het er niet mee eens dat de jongeren vaker weggestuurd worden dan dat ze netjes worden aangesproken: "Want echt, echt, echt, 99 procent van de jongeren die waardeert het gewoon als ze aangesproken worden. En niet meteen weggestuurd".

Er doen zich verschillende situaties voor waarbij de politie en jongerenwerkers hun aanpak afstemmen met betrekking tot sanctioneren. De respondenten van de politie gaven aan zich vaak op de achtergrond te houden en de jongerenwerkers eerst hun maatregelen en mogelijkheden in te laten zetten voordat ze handhaven bij overlast. "Ze organiseren natuurlijk zelf ook heel veel activiteiten met die jongeren, en gesprekken ingaan met de jongeren. Ze hebben ook jongeren buurtbemiddeling, dat is als er buurtbewoner helemaal in het begin, die opkomt zeg maar, gaan ze met de melder en de jongere bemiddelen". Wanneer de overlast aanhoudt en de meldingen blijven binnenkomen treedt de politie op. Het doorverwijzen naar buurtbemiddeling zorgt ervoor dat de politie meer tijd heeft zich te richten op ernstige problematiek. Vervolgens wordt ondersteuning van jongerenwerkers gebruikt wanneer er geen dialoog gevormd kan worden met de jongeren door de politie.

Af en toe pakt de politie signalen op waarvan er gedacht wordt dat er sprake is van strafbare feiten. Hierbij verwacht de politie van de jongerenwerkers dat ze informatie delen wanneer er een (licht) delict wordt gepleegd door de jeugdgroepen, zodat ze hier sanctionerend kunnen optreden. De jongerenwerkers gaven aan dit niet in alle gevallen te doen omdat dit niet altijd in het belang van de jongere is: "Met Fix up your life bijvoorbeeld, dan zijn er jongeren met schulden. Maar ze hebben wel dure kleren aan, dan klopt er iets niet. (...) Soms moet je ook iets niet weten om met iemand aan de slag te kunnen". Ze stellen de vertrouwensband met de jongeren voorop: "Het werkt niet als wij de hofleverancier zijn

BEJEGENING OVERLASTGEVENDE JEUGDGROEPEN IN TILBURG

rondom informatie aan de politie, dan zitten wij niet meer in onze rollen, dan laten ze helemaal niets meer bij je los”.

De gemeente wil zowel het advies van de politie als de jongerenwerkers meenemen in de beslissingen over de aanpak van jeugdgroepen. Dit levert spanningen op met de politie omdat zij problemen vaak snel repressief wil oplossen. Echter gaf de projectcoördinator Jeugdgroepen aan dat repressief handelen in veel gevallen niet de juiste oplossing is. De gemeente wil informatie gericht te werk gaan zodat er een professioneel beeld ontstaat over de juiste bejegening van de jeugdgroepen. Daarom wordt er beoogd in de aanpak minder gebruik te maken van sanctioneren.

De jongeren hadden negatieve ervaringen op het gebied van sanctioneren. Ze waren meestal meerdere malen in aanraking geweest met de politie, waardoor ze het gevoel hadden altijd het doelwit te zijn, zelfs wanneer er niets aan de hand was: “Dan voel ik me eigenlijk ook niet meer verplicht om mijn ID te laten zien bij politie. Maar zodra ik weiger word ik wel meegenomen. Dat vind ik wel een beetje jammer, want ze kennen jou van binnen en van buiten. Ze kennen je ouders, snap je, dat vind ik een beetje schandalig, en dan nog steeds blijven komen. Ondanks dat ze toch weten dat er niks te halen valt. Er valt niks te halen”.

Ook waren ze van mening dat aanspreken, wat vaker wordt gedaan door jongerenwerkers, beter werkt dan het hardhandig wegsturen door de politie: “Ik kan me daar ook niets bij voorstellen, als je iemand, of een groep, als je iemand fatsoenlijk aanspreekt over iets, of je vraagt gewoon hey, kun je even voor mij? Als je iets wilt vragen aan iemand kan ik me niet voorstellen dat je rot reageert, dat doe je niet snap je”.

Faciliteren

Faciliteren komt met name voor in de vorm van het plaatsen van voorzieningen, zoals het creëren van toegewezen hangplekken en het subsidiëren van activiteiten. De gemeente is hier verantwoordelijk voor en dit wordt voornamelijk in samenwerking met de jongerenwerkers en jongeren gedaan. Uit de interviews is gebleken dat dit overlast beheersbaar kan maken. Het kan echter ook hangen stimuleren waardoor er meer overlast veroorzaakt wordt.

De gemeente is zoekende naar alternatieve, duurzame hangplekken voor jongeren. Door het plaatsen van faciliteiten voor hangjongeren wil de gemeente de hangplekken onder controle

BEJEGENING OVERLASTGEVENDE JEUGDGROEPEN IN TILBURG

krijgen waardoor de mate van overlast meer beheersbaar wordt. Dit wordt gedaan door hen voorzieningen aan te bieden, zoals een Wifipunt, maar ook weer af te nemen wanneer de jeugdgroepen zich niet aan de regels houden. “Op het moment dat zij er een troep van maken kunnen we ook zeggen van oké, als dit niet wordt opgeruimd dan is er een periode geen wifi”.

De meeste ideeën voor het plaatsen van voorzieningen worden voorgelegd door de jongerenwerkers omdat zij in het contact met de jongeren nagaan waar zij behoefte aan hebben. Een voorwaarde is dat het plan omtrent het faciliteren concreet moet zijn en de jongeren hun intenties en bijdrage moeten laten zien.

De respondenten van de politie gaven aan door hun ervaring een goed beeld te hebben van de uitwerking van bepaalde voorzieningen, met name wanneer een bepaalde locatie wel of niet geschikt zou zijn. Volgens deze wijkagenten ontstaan er om de twee jaar nieuwe jeugdgroepen en is er dus geen garantie dat nieuwe jeugdgroepen gebruik zullen maken van dezelfde faciliteiten. Zo is er een proef geweest waarbij de faciliteiten volledig zijn vernield door een jeugdgroep. Ook gaf een jongerenwerker aan dat de aangeboden faciliteiten geen garantie zijn voor minder overlast. Zo werd er gesproken over een buurthuis waar de jongeren kunnen hangen die een dag per week open is. Meer zou onnodig zijn want jongeren blijf je op de straat houden, ook al zou het buurthuis elke dag open gaan.

Uit de interviews is gebleken dat de politie het vaker oneens is met de bouw van bepaalde faciliteiten. Zo werd er een voorbeeld geschetst over het bouwen van een nieuw winkelcentrum in Berkel-Enschot. De beleidsmakers wilden hier een multifunctionele ruimte van maken waar ook de jeugd naartoe kan gaan. Dit was volgens de politie geen goed idee in het kader van veiligheid maar ook vanuit het perspectief van de jongeren: “Joh, daar gaat de jeugd echt niet komen. Ik weet niet waar jullie mee bezig zijn, maar dit gaat hem niet worden. Die mannen moeten gewoon een eigen plek hebben”. Wanneer ze zouden gaan hangen in het winkelcentrum zou dat alleen maar leiden tot overlast. Om dit in te perken gaven zij aan dat er een aantal maatregelen genomen zouden moeten worden, zoals het plaatsen van videobewaking. Dit is echter niet gedaan. Hierdoor kreeg de politie zagezegd het gevoel dat ze van alle kanten oplossingen moeten aandragen omdat zij de meldingen van omstanders binnen kregen. Ook zijn ze erg sceptisch tegenover de capaciteiten van de gemeente om daadwerkelijk een effectieve plan van aanpak te vormen. Ze hebben het idee dat degene die verantwoordelijk zijn voor het vormen van het beleid, vaak geen praktijkervaring hebben

opgedaan en daarmee ook niet in staat zijn om te weten wat er geschikt is: “Dat is gewoon niet wat zij voor ogen hebben. En er zitten een paar mensen die maken die, die maken beslissingen, die bij god niet weten hoe het in de werkelijkheid is”.

Jongerenwerkers daarentegen staan erg positief tegenover de bouw van faciliteiten. Dit is omdat zij, net als de jongeren, beargumenteren dat overlast vaak het gevolg is van te weinig faciliteiten en bezigheden. Dit wordt samen besproken met de gemeente tijdens de overlegvormen. Een van hun uitgangspunten is tevens dat ze graag het plaatsen van faciliteiten willen in overleg met de jongeren zelf. Dit motiveert de jongeren om zelf actief mee te denken, waardoor er een grotere kans is dat ze er daadwerkelijk gebruik van blijven maken.

De verantwoordelijkheid voor de uitvoering van dergelijke faciliteiten ligt dus bij de gemeente. Uit de interviews kwam meerdere keren naar voren dat de gemeente er af en toe te lang over doet om afgesproken faciliteiten te plaatsen, waardoor de jongeren die eraan hebben bijgedragen er al gauw geen zin meer in hebben: “Dat komt ook doordat er is gezegd dat er bijvoorbeeld voetbalveldjes komen, dan is dat niet gebeurd en is die afspraak niet nagekomen. Als jij heel veel van zulke dingen achter elkaar doet, dan hebben de jongeren zoiets van wij moeten minder overlast veroorzaken maar jullie beloven iets er tegenover maar dan gaan wij dat op een gegeven moment ook niet doen”. Dit is nadelig voor de vertrouwensband tussen zowel de jongeren en de jongerenwerkers, als ook tussen de jongeren en de gemeente. Ook op andere gebieden handelt de gemeente vaker te laat of ‘rommelig’, waardoor een kind regelmatig van de ene instantie naar de andere wordt geschoven. Dit wordt echter niet bevestigd door de gemeente zelf: “(...) van de ene organisatie die hem dan wil helpen en dan vervolgens toch naar een andere tak gestuurd worden, omdat hij daar dan betere hulp zou kunnen krijgen?”. “Dat is voor mij niet per se heel herkenbaar. Ik stel me dan voor dat bijvoorbeeld een jongerenwerker, een procesregisseur.. ik kan het niet helemaal plaatsen”.

Een aantal jongeren hebben bij de interviews aangegeven slechte ervaringen met de gemeente te hebben omdat zij, zoals eerder aangegeven, beloftes rondom het faciliteren van voorzieningen regelmatig niet zijn nagekomen. Dit heeft ervoor gezorgd dat zij een negatieve houding hebben en het hanggedrag aanhoudt. Volgens een jongerenwerker die zelf hangjongere is geweest heeft deze negatieve houding ook te maken met het besef van de

jongeren. “(...) ik weet wel van mijn maten wilden skaten en wilden dus een railing en uiteindelijk als ze zich na zoveel tijd hadden gedragen kregen ze het. Dat is wel bij de gemeente als je echt iets wilt, en je zet je er voor in dan is het bijna altijd wel mogelijk”.

Toch zijn er ook een aantal positieve gevoelens omtrent het faciliteren van voorzieningen. Zo was een van de jongeren erg tevreden met de aanleg van een voetbalveld. Een ander gaf aan dat het niet de verantwoordelijkheid is van de gemeente om de jongeren bezig te houden, maar dat deze mogelijkheden zelf gecreëerd moeten worden: “Maar ja, kijk, die mindstate heb ik ook ooit gehad, maar nou denk ik goh, wat moet die gemeente voor jou doen dan? Wat moet die gemeente voor jou doen? (...) Heb je money kun je iets doen toch. Kun je toch als wij iets willen, kunnen wij toch iets gaan doen. Snap je, het is niet dat wij niets kunnen doen”. Anderen lieten blijken niet zo goed door te hebben wat de rol van de gemeente was en hoe die in verhouding stond met de andere partijen.

Empowerment

Empowerment heeft betrekking op het vergroten en benutten van de sterke kanten van jeugdigen. Dit valt met name onder de hulpverlenende tak van de jongerenwerkers. In de praktijk wordt dit gedaan door jongeren te stimuleren activiteiten te verzinnen en te organiseren. Daarbij wordt er in overleg met de jongeren gekeken naar hun behoeftes en de opties voor het creëren van voorzieningen.

Uit de interviews kwam naar voren dat de gemeente jaarlijks een overeenkomst sluit met de jongerenwerkers van R-Newt. Hierin worden er een aantal doelen gesteld, onder andere met betrekking tot de overlastgevende jeugd. De jongerenwerkers zijn vrij om te bepalen hoe deze doelen worden gerealiseerd. Dit doen ze door actief en aanwezig te zijn in de wereld van de jongeren waarbij ze hen persoonlijk leren kennen en een vertrouwensband opbouwen. Door dit contact worden de jongerengroepen in beeld gebracht en krijgen ze zicht op de vragen die de jongeren hebben. De gemeente draagt hierbij aan door faciliteiten en voorzieningen te plaatsen die vanuit de behoeftes van de jongeren zijn aangevraagd. Het vraaggerichte model is de trend van de laatste jaren. Voorheen werd er gebruik gemaakt van een aanbodgericht model waarbij de netwerkpartners zelf een aanpak vormden zonder de inbreng van de jeugd. Nu zijn de jongeren vrij om hun ideeën te realiseren, in samenwerking met de jongerenwerkers: “Dus de jongeren mogen zelf bepalen wat ze willen doen en dan wordt het

een week daarna georganiseerd. Stel zij willen een game-avond, moeten ze dat aangeven in de ideeënbus en dan wordt het misschien twee weken later zo'n avond georganiseerd". Zo wordt er ingespeeld op de behoeften die de jongeren hebben en wordt het nemen van initiatieven gestimuleerd. Dit kan echter alleen wanneer de jongeren zelf gemotiveerd zijn.

De politie doet weinig op het gebied van empowerment omdat zij voornamelijk de handhavende rol vervullen. Alsnog spreken ze over het algemeen positief over de aanpak van de jongerenwerkers. Voornamelijk vanwege de vertrouwensband die ze met de jongeren hebben, wat voor het gehele netwerk veel informatie kan opleveren.

Empowerment wordt door de politie wel gestimuleerd door ruimte voor jongerenwerkers te creëren in de samenwerking, zoals er eerder werd benoemd bij de dimensie sanctioneren. Zo streven ze ernaar om met de jongerenwerkers ten alle tijde op een lijn te zitten: "Ik probeer altijd samen met partners, ook R-Newt, en wij, in ieder geval dat we redelijk op een lijn zitten over hoe we omgaan met de jeugd. Zodat de jeugd in ieder geval weet van he, we hebben een lijn, vanuit de mensen waar wij contact mee hebben". De respondenten van de politie gaven echter aan de ze vinden dat er soms teveel met de jongeren wordt gewerkt, en dat er ook een grens zit moet zitten aan deze aanpak: "Dus ik heb met mijn jongerenwerk, hebben wij met enige regelmaat discussie. En ik blijf erbij, ik zeg luister, zolang ik wijkagent ben, gaat het niet gebeuren dat een buurt zich aan moet gaan passen aan de jongeren". Dit is in het kader van de wensen en veiligheid van de buurt een veel voorkomende onenigheid.

Zoals eerder aangegeven is de gemeente de zogezegde 'opdrachtgever' van de jongerenwerkers. Door de rol van de gemeente wordt empowerment mogelijk gemaakt voor de jongerenwerkers, dit doen zij voornamelijk door te faciliteren. Voor de gemeente is het hierbij cruciaal om de intrinsieke motivatie van de jongeren te zien, zodat zij het idee hebben dat het plaatsen van voorzieningen of het subsidiëren van activiteiten een positief effect zal hebben. Echter werd er aangegeven dat het samenwerken met de jeugd ook een keerzijde kent. Niet alle jongeren zijn bereid zich te houden aan de gemaakte afspraken. .

De jongeren spraken positief over de activiteiten en voorzieningen die er werden georganiseerd met de jongerenwerkers. Ze gaven aan een vriendschappelijke band met hen opgebouwd te hebben en het contact verloopt volgens hen goed. Een van de activiteiten die jongerenwerkers hanteren is ook wel talentontwikkeling. Dit wordt gebruikt als middel voor

het bouwen van een positievere toekomst. Zo gaf een van de jongeren aan dat de focus op rap ervoor gezorgd heeft dat hij uiteindelijk zelf in het jongerenwerk is beland: “Ik rap zelf heel veel en toen zei iemand kan je niet een workshop geven hier en daar dus uiteindelijk zo wat workshops gegeven aan wat jongeren. En toen uiteindelijk het jongerenwerk gedaan en uiteindelijk is dat zo goed bevallen dat ik ben gebleven (...) Maar volgens mij heeft het jongerenwerk dat wel echt omhoog gehaald bijvoorbeeld. (...) Bijvoorbeeld ook, een gastje bij ons, hij is gewoon niet zo heel erg slim maar hij houdt heel erg van skaten en hij vind het altijd heel erg leuk. Dus we zijn een beetje met hem een soort act gestart dat hij nu jongeren leert skaten. Daar verdient hij ook gewoon wat zakcenten mee”.

Ook werd er meerdere keren gevraagd of de jongeren op de hoogte waren van degene die verantwoordelijk is voor het realiseren van de activiteiten van de jongerenwerkers en hoe dit netwerk in elkaar steekt. Echter was de meerderheid hier niet bekend mee.

Conclusie

Met dit onderzoek is er geprobeerd inzicht te krijgen in de bejegening van overlastgevende jeugdgroepen in de gemeente Tilburg. De onderzoeksvraag luidde als volgt: Hoe is de bejegening van overlastgevende jeugdgroepen door de gemeente, politie en jongerenwerkers in de gemeente Tilburg? Dit is beantwoordt aan de hand van de volgende deelvragen: Hoe is de aanpak van overlastgevende jongerengroepen per partij in de gemeente Tilburg? Hoe is de samenwerking tussen de verschillende betrokken partijen?

Allereerst is er door middel van een documentanalyse in kaart gebracht hoe de aanpak binnen de gemeente Tilburg eruit ziet en uit welke dimensies die bestaat. De bejegening van overlastgevende groepen kan onderverdeeld worden in de volgende dimensies: sanctioneren, faciliteren en empowerment. Vervolgens is middels de 10 semi-gestructureerde interviews gekeken in hoeverre de samenwerking binnen de betrokken partijen intern consistent is en hoe groot zij de vindkans van overlastgevende jeugdgroepen achtten. Er is sprake van interne consistentie wanneer de betrokken partijen bij elke situatie op dezelfde manier handelen en op elkaar afgestemd zijn. Dit blijkt cruciaal te zijn voor de effectiviteit van de bejegening van overlastgevende jeugdgroepen. De vindkans is de kans dat een overlastgevende jeugdgroep wordt opgemerkt door een van de betrokken partijen.

Uit het onderzoek is gebleken dat de vindkans verschilt per betrokken partner. Zo gaven jongerenwerkers een percentage aan van tegen de 100%, terwijl de politie het een

percentage gaf van tussen de 75%-80%. Dit komt omdat jongerenwerkers preventief te werk gaan, terwijl de politie reageert op basis van overlastmeldingen. Daarnaast bleek dat overlast voornamelijk een subjectieve beleving is. Wat als overlast ervaren wordt verschilt per persoon en omgeving. Dit maakt het lastig om de omvang van het probleem te bepalen. Zeker omdat de geïnterviewde jongeren vinden dat hangen een verkeerd stigma met zich meebrengt, en het in principe niet de bedoeling is overlast te creëren.

Binnen de sanctionerende dimensie nam de politie duidelijk het voortouw. De politie is als handhaver verantwoordelijk voor de veiligheid van de mensen en sanctioneert wanneer er (lichte) delicten worden gepleegd. Hierin wordt er afgestemd met de gemeente voor faciliteiten die dit mogelijk maken en met de jongerenwerkers wordt er informatie uitgewisseld. Deze informatie-uitwisseling verloopt echter niet altijd zoals de politie wilt omdat de jongerenwerkers hun vertrouwensband met de jongeren willen behouden. De jongeren hadden voornamelijk negatieve ervaringen met de sanctionerende aanpak. Binnen de dimensie faciliteren kwam de rol van de gemeente duidelijk naar voren. De gemeente beschikt over de mogelijkheid om voorzieningen en activiteiten te faciliteren. Dit gaat in samenwerking met de netwerkpartners. Echter is gebleken dat de gemeente soms te laat of helemaal niet de faciliteiten bewerkstelligt die gewenst zijn. De jongeren hadden hier gemengde gevoelens over, dit kwam onder andere doordat ze geen goed zicht hadden op het netwerk. Binnen de dimensie empowerment waren de jongerenwerkers het actiefst. Zij zijn goed in het leggen van contact en begeleiden van hangjongeren en pakken overlast voornamelijk met de jongeren aan. De jongeren waren hier dan ook het meest positief over. Echter waren ze niet bekend met het netwerk die de activiteiten en faciliteiten van de jongerenwerkers helpt realiseren.

Discussie

Uit dit onderzoek zijn een aantal beperkingen naar voren gekomen. Ten eerste was het opmerkelijk dat de geïnterviewde jongeren weinig zicht hadden op de samenwerking tussen de netwerkpartners. Dit kon de betrouwbaarheid van de antwoorden aantasten. Om dit alsnog te vergroten is er doorgevraagd naar concrete voorbeelden, waarna deze zijn vergeleken met de antwoorden van de andere respondenten. Hierbij gaven de jongerenwerkers aan dat de jongeren weinig zicht op het netwerk hadden omdat de samenwerking tussen de

jongerenwerkers en politie voor een groot deel achter de schermen afspeelt. Dit wordt gedaan zodat de vertrouwensband tussen de jongerenwerkers en jongeren wordt behouden. Echter verklaart dit niet waarom sommige jongeren niet op de hoogte bleken te zijn van de rol van de gemeente. De meningen over haar verantwoordelijkheid en de uitvoering hiervan waren dan ook het meest verdeeld. Dit heeft onder andere te maken met het besef van de jongeren. Er is aangegeven dat jongeren zich vaak niet beseffen dat ze moeite moeten doen om te krijgen wat ze willen van de gemeente.

Ten tweede is er gebleken dat sommige jongeren erg negatief waren over de gemeente omdat zij regelmatig te laat, of soms ook helemaal niet, de afgesproken faciliteiten plaatst. Dit heeft als gevolg dat zowel het vertrouwen in de gemeente werd aangetast, als ook de vertrouwensband tussen de jongeren en jongerenwerkers, omdat zij hier onderling afspraken over maken. Dit speelt ook in op het feit dat ze weinig zicht hebben op het netwerk, vaak snappen ze niet waarom dergelijke faciliteiten te laat of niet worden geplaatst. Hierdoor verliezen ze de intrinsieke motivatie om actief mee te werken in de aanpak tegen overlast.

Vanwege deze punten is het aan te bevelen het netwerk transparanter te maken voor de jongeren. Dit kan gedaan worden door heldere communicatie- en informatie-uitwisseling (Bierling, et al., 2013). Wanneer de rollen, functies en samenwerking van de netwerkpartners duidelijk worden gemaakt aan de jongeren wordt er openheid gecreëerd. Openheid kan bijdragen aan het vertrouwen en functioneren van jongeren (Spies, 2008). Hier kan de gemeenten, voor het versterken van de empowerment van jongeren, een groot voordeel uit halen (Wong, Zimmerman & Parker, 2010). Daarbij kan het betrekken van jongeren bij problemen hun motivatie versterken, wat bij een traject een essentiële voorwaarde is (Bakker, et al., 2013).

Literatuur

- Abdallah, S., Kooijmans, M., & Sonneveld, J. (2016). *Talentgericht werken met kwetsbare jongeren: Ontwikkelwerk, erkenningswerk, verbindingswerk*. Bussum: Uitgeverij Coutinho.
- Bakker, I., Distelbrink, M., Pels, T., & Los, V. (2013). *Maatwerk voor risicojongeren*. Utrecht: Verwey Jonker Instituut.
- Beke, B. M. W. A., Wijk, A. P. van, & Ferwerda, H. (2000). *Jeugdcriminaliteit in groepsverband ontrafeld. Tussen rondhangen en bendevoorming*. Amsterdam: Uitgeverij SWP.
- Bekkers, R., Hooghe, M. & Stolle, D. (2005). *Langetermijneffecten van jeugdparticipatie: persistente effecten van deelname aan jeugdverenigingen in Nederland en de Verenigde Staten*. Amsterdam: University Press.
- Bennett, T., Holloway, K., & Farrington, D. P. (2006). Does neighborhood watch reduce crime? A systematic review and meta-analysis. *Journal of Experimental Criminology*, 2, 437-458.
doi:10.1007/s11292-006-9018-5
- Bervoets, E. (2015). De straat op: Frontlijnwerkers bij jeugdoverlast. Het vermeende gat tussen politie- en jongerenwerk bij overlastbestrijding. *Cahier Politiestudies*, 34, 69- 81.
Geraadpleegd van <http://www.wegwijzerjeugdenveiligheid.nl/>
- Bierling, H. J., Lucas, A. & Tops, P. (2013). *Aanpak, overlast en verloedering in perspectief: Advies versterking strategische samenwerking gemeenten, politie en woningcorporaties*. Den Haag: Platform 31.
- Boumans, J. (2012). *Naar het hart van empowerment: Een onderzoek naar de grondslagen van empowerment van kwetsbare groepen*. Utrecht: Movisie.
- Brug, J., Van Assema, P., & Lechner, L. (2008). *Gezondheidsvoorlichting en gedragsverandering: Een planmatige aanpak*. Assen: Van Gorcum.

BEJEGENING OVERLASTGEVENDE JEUGDGROEPEN IN TILBURG

Burik, A. E. van, Hoogeveen, C., Jong, B. J. de, Vogelvang, B., Addink, A., & Steege, M. van der.

(2013). *Evaluatie aanpak criminele jeugdgroepen*. Geraadpleegd van

http://wodc.nl/images/2290-volledige-tekst_tcm44-485900.pdf

Clarijs, L (2016). De dagelijkse praktijk van het jongerenwerk bij R-newt. *Jeugdbeleid*, 10, 97-114.

doi:10.1007/s12451-016-0114-x

Diependaal, B., De gemeente als regisseur van het preventief jeugdbeleid. In: van Wijk A.Ph. en

Bervoets, E.J.A.(2007). *Politie en Jeugd; Inleiding voor de praktijk*. Politieacademie, pp.

377-391.

Erikson, E. H. (1968). *Identity: Youth and crisis*. New York: Norton.

Erwin, P. (1998). *Friendship in Childhood and adolescence*. London: Routledge.

Ferwerda, H., & Ham, T. van. (2010). *Problematische jeugdgroepen in Nederland. Omvang,*

aard en politieproces beschreven. Arnhem: Bureau Beke.

Ferwerda, H., & van Ham, T. (2014). *Problematische jeugdgroepen in Nederland. Omvang,*

aard in het najaar van 2014. Arnhem: Bureau Beke.

Ferwerda, H., & Kloosterman (2006). *Jeugdgroepen in beeld*. Den Haag: Elsevier Overheid

Ferwerda, H. (2010). *Aanpak problematische jeugdgroepen: Handreiking voor gemeenten*. Den

Haag: Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Flap, H. en Völker, B. (2005). Gemeenschap, informele controle en collectieve kwaden. In: B.

Völker (red.), *Burgers in de buurt: samenleven in school, wijk en vereniging* (pp. 41-70).

Amsterdam: University Press

Gemeente Tilburg. (2014). *Je kunt meer dan je bent!* Geraadpleegd van <http://www.tilburg.nl/>

Gemeente Tilburg. (2015). *Stadsmonitor*. Geraadpleegd van

<https://tilburg-stadsmonitor.buurtmonitor.nl/>

BEJEGENING OVERLASTGEVENDE JEUGDGROEPEN IN TILBURG

Gottfredson, M. R., & Hirschi, T. (1990). *A general theory of crime*. Stanford:Stanford University Press.

Hakkert, A. (1998). Group delinquency in The Netherlands: Some findings from an exploratory study. *International review of law computers & technology*, 12, 453- 474.
doi:10.1080/13600869855306

Hall, T., Coffey, A. & Williamson, H. (1999). Self, Space and Place: Youth identities and citizenship. *British Journal of Sociology of Education*, 20, 501-513.
doi:10.1080/0142569995236

Hazekamp, J. (1985). *Rondhangen als tijdverdrijf. Over het onder-elkaar-zijn van jongens en meisjes in de vrije tijd*. Amsterdam: VU Uitgeverij.

Hirschi, T. (1969). *Causes of Delinquency*. Berkeley: University of California Press

Jennings, L., Parra-Medina, D., Hilfinger Messias, D., & McLoughlin, K. (2006). Toward a critical social theory of youth empowerment. *Journal of Community Practice*, 14, 31-55.
doi:10.1300/J125v14n01_03

Koster, M. de. (2010). Jongeren en criminaliteit: Een lange geschiedenis van de Middeleeuwen tot heden. *Tijdschrift voor Criminologie*, 52, 310-319. Geraadpleegd van
<http://dare.ubvu.vu.nl/bitstream/handle/1871/21905/TvC?sequence=3>

Leidelmeijer, K., Bogaerts, A. & Roet, W. (2010). *Jongerenoverlast in perspectief. Een analyse van de omstandigheden die van invloed zijn op de overlast van jongeren*. Den Haag: Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Matsueda, R. L. (1988). The Current State of Differential Association Theory. *Crime & Delinquency*, 34, 277-306. doi:10.1177/0011128788034003005

BEJEGENING OVERLASTGEVENDE JEUGDGROEPEN IN TILBURG

Maxson, C. L., Matsuda, K. N., & Hennigan, K. (2011). "Deterrability" among gang and non-gang juvenile offenders: Are gang members more (or less) deterrable than other juvenile offenders?

Crime & Delinquency, 57, 516-543. doi:10.1177/001128709343137

Nederlands Jeugdinstituut (z.d.). *Jeugdwet*. Geraadpleegd van <http://www.nji.nl/Jeugdwet>

Nederlands Jeugdinstituut (z.d.). *Wet maatschappelijke ondersteuning 2015*. Geraadpleegd van

<http://www.nji.nl/nl/Transitie-jeugdzorg-Beleid-Wet--en-regelgeving-Wet-maatschappelijke-ondersteuning-2015>

Noije, L. van (2010). *De jeugd van tegenwoordig*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.

Noije, L. V., & Wittebrood, K. (2009). *Overlast en verloedering ontsleuteld: Veronderstelde en werkelijke effecten van het Actieplan Overlast en Verloedering*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.

Opfergelt, A. (2012). Bemiddeling in het kader van de gemeentelijke administratieve

sancties: Een gevolg van maatschappelijke ontwikkelingen. *Orde van de Dag*, 58, 79-86.

Geraadpleegd van <http://www.law.kuleuven.be/>

Pleysier, S., & Deklerck, J. (2006). Over hondenpoep en hangjongeren: Een verkennend onderzoek naar overlastfenomenen in parken en groenzones. *Tijdschrift voor Veiligheid*, 1, 5-20.

Geraadpleegd van www.dehangman.be/download/p/hondepoep-en-hangjongeren

Raad voor Maatschappelijke Ontwikkeling. (2008). *Tussen flaneren en schofferen. Een constructieve aanpak van het fenomeen hangjongeren..* Amsterdam: Uitgeverij SWP.

Rijksoverheid. (2010). *Jongerenoverlast in perspectief. Een analyse van omstandigheden die van invloed zijn op de overlast van jongeren*. Geraadpleegd van

<https://www.rijksoverheid.nl/binaries/rijksoverheid/documenten/rapporten/2010/12/01/jongerenoverlast-in-perspectief/jongerenoverlast-web.pdf>.

BEJEGENING OVERLASTGEVENDE JEUGDGROEPEN IN TILBURG

- Sampson, R.J. & Laub, J. H. (2003). Life-course desisters? Trajectories of crime among delinquent boys followed to age 70. *Criminology*, 41, 301-340. doi:10.1111/j.17459125.2003.tb00997.x
- Schouten, R. & Zoon, M. (2016) Wat werkt bij overlast? *Nederlands Jeugdinstituut*. Geraadpleegd van
[http://www.zat.nl/nl/Download-NJi/Wat-werkt-publicatie/\(311053\)-nji-dossierDownloads-Wat_werkt_overlast.pdf](http://www.zat.nl/nl/Download-NJi/Wat-werkt-publicatie/(311053)-nji-dossierDownloads-Wat_werkt_overlast.pdf)
- Schnabel, P. (2002). Vervelende feiten. Criminaliteit onder allochtone jongeren. *Justitiele Verkenningen*, 28, 88-95. Geraadpleegd van <https://dspace.library.uu.nl/handle/1874/23081>
- Soares, C. (2000). Aspects of youth, transitions, and the end of certainties. *International Social Science Journal*, 52, 209-217. doi:10.1111/1468-2451.00252
- Spies, H. (2008). *Natuurlijk willen jongeren leren*. Utrecht: Jan van Arkel.
- Steketee, M., Mak, J., & Boutelier, H. (2010). *Richting geven aan jeugdbeleid, de rol van de gemeente in een complex veld*. Utrecht: Verwey-Jonker Instituut.
- Telep, C. W., & Weisburd, D. (2012). What is known about the effectiveness of police practices in reducing crime and disorder? *Police Quarterly*, 15, 331-357. doi:10.1177/1098611112447611
- Van Hest, (2017, februari 3). Steeds vaker meldingen van overlast door jeugd in Tilburg. *Brabants Dagblad*. Geraadpleegd van
<http://www.bd.nl/tilburg/steeds-vaker-meldingen-van-overlast-door-jeugd-in-tilburg~ae732302/>
- Van Hooft, N. (2016, 2 augustus). ‘Opnieuw gebiedsverbod in een park in Tilburg: 'Dit is de grootste openbare coffeeshop’’. *Omroep Brabant*. Geraadpleegd van
<http://www.omroepbrabant.nl/?news/252861862/Opnieuw+gebiedsverbod+in+een+park+in+Tilburg+Dit+is+de+grootste+openbare+coffeeshop.aspx>

Van de Rakt, M., Weerman F. M. & Need, A. (2005). Delinquent gedrag van jongens en meisjes: Het (anti)sociale kapitaal van vriendschapsrelaties. *Mens en Maatschappij*, 25, 328- 353.

Geraadpleegd van

[https://dspace.library.uu.nl/bitstream/handle/1874/187628/183-206-1-PB.pdf?sequence=2&is](https://dspace.library.uu.nl/bitstream/handle/1874/187628/183-206-1-PB.pdf?sequence=2&isAllowed=y)

[Allowed=y](https://dspace.library.uu.nl/bitstream/handle/1874/187628/183-206-1-PB.pdf?sequence=2&isAllowed=y)

Welsh, B.P., & Farrington, D. P. (2004). Surveillance for crime prevention in public space: Results and policy. *Criminology and Public Policy*, 3, 497-526.

doi:10.1111/j.1745-9133.2004.tb00058.x

Welsh, B. P., & Farrington, D. P. (2009). Public area CCTV and crime prevention: An updated systematic review and meta-analysis. *Justice Quarterly*, 26(4), 716-745.

doi:10.1080/07418820802506206

Wegwijzer Jeugd en Veiligheid (2017, 7 februari). 7 stappenmodel. Geraadpleegd van

<http://www.wegwijzerjeugdenveiligheid.nl/onderwerpen/jeugdgroepen/7-stappenmodel/>

Wong, N. T., Zimmerman, M. A., & Parker, E. A. (2010). A typology of youth participation and empowerment for child and adolescent health promotion. *American Journal of Community Psychology*, 46, 100-114. doi:10.1007/s10464-010-9330-0

doi:10.1007/s10464-010-9330-0

Zijlstra, B., & Wever, L. (2014). Decentralisatie jeugdhulp en de kracht van sport. *Jeugdbeleid*, 8,

9-14. doi:10.1007/s12451-014-0051-5

Bijlage 1. Topiclijst Jongerenwerkers

1. Begin

- Kennismaken
- Opname
- Onderwerp scriptie

2. Bejegening

- Wat zijn je werkzaamheden binnen de organisatie (functiebeschrijving)?
- Wat is jullie doel?
- Wat zijn volgens jullie de kenmerken van een overlastgevende groep?
- Hoe pakken jullie een dergelijke groep aan?
- Hoe is deze aanpak tot stand gekomen?
 - Is er een algemeen protocol?
- Welke partijen zijn hierbij betrokken?
- Hoeveel kans is er dat bij een overlastgevende jeugdgroep wordt opgemerkt en er een eerste signaal wordt afgegeven door minstens een persoon/organisatie? (percentage)

3. Samenwerking & communicatie politie

- Wanneer is er sprake van samenwerking met politie (algemeen)?
- Is er sprake van samenwerking met de politie mbt overlastgevende groepen?
 - Hoe ervaar je die samenwerking?
- Is er sprake van afstemming met de politie mbt overlastgevende groepen?
- Is er een algemeen plan voor aanpak?

BEJEGENING OVERLASTGEVENDE JEUGDGROEPEN IN TILBURG

- Is er een verschil in uitgangspunten en werkwijze? En hoe uiten zich die?
- Hoe verloopt de communicatie onderling?
- Zijn deze samenwerkingen consistent?

4. Samenwerking & communicatie gemeente

- Wanneer is er sprake van samenwerking met de gemeente (algemeen)?
- Is er sprake van samenwerking met de gemeente mbt overlastgevende groepen?
 - Hoe ervaar je die samenwerking?
- Is er sprake van afstemming met de gemeente mbt overlastgevende groepen?
 - Is er een algemeen plan voor aanpak?
- Is er een verschil in uitgangspunten en werkwijze?
 - En hoe uiten zich die?
- Hoe verloopt de communicatie onderling?
- Zijn deze samenwerkingen consistent?

Bijlage 2. Topiclijst Jongeren

1. Begin

- Kennismaken
- Opname
- Onderwerp scriptie

2. Jongerenwerkers

- Hoe ben je in aanraking gekomen met de jongerenwerkers?
 - Wie nam hierin het initiatief?
- Hoe ervaar je het contact tussen jou en de jongerenwerkers?
- Verloopt het contact altijd op dezelfde manier? Is het intern consistent (uitleg)?
- Hoe reageert de organisatie als jullie op straat hangen?
 - Hoe handelen zij dan? En gaat dat altijd op dezelfde manier? Hoe is de communicatie?
- Hoe groot is de kans denk je dat de jongerenwerkers jullie hadden opgemerkt als hanggroep?

3. Politie

- Ben je in aanraking gekomen met de politie?
 - Zo ja, op welke manier?
- Hoe ervaar je het contact tussen jou en de jongerenwerkers?
- Hoe reageert politie op als jullie op straat hangen? Hoe is de communicatie?

- Hoe handelen zij dan? En gaat dat altijd op dezelfde manier? Hoe is de communicatie?
- Merk je hierin een verschil in aanpak tussen de politie en jongerenwerkers?
- Hoe groot is de kans denk je dat de politie jullie hadden opgemerkt als hanggroep?

4. Afstemming tussen de politie en jongerenwerkers

Stel: de wijkagenten en jongerenwerkers zijn beiden aanwezig wanneer jullie op straat hangen, hoe handelen zij op dit moment? En hoe reageren jullie?

Stel: de wijkagenten en jongerenopbouwwerkers zijn beiden aanwezig wanneer er een licht delict (vechtpartij) wordt gepleegd, hoe handelen zij op dit moment? En hoe reageren jullie?

5. Gemeente

- Ben je wel eens in aanraking gekomen met medewerkers van de gemeente?
 - Zo ja, op welke manier?
 - Hoe ervaarde je dit contact?
- Weet je wat de rol van de gemeente is bij jeugdproblematiek?

Bijlage 3. Topiclist Politie

1. Begin

- Kennismaken
- Opname
- Onderwerp scriptie

2. Bejegening

- Wat zijn je werkzaamheden binnen de politie (functiebeschrijving)?
- Wat is jullie doel?
- Wat zijn volgens jullie de kenmerken van een overlastgevende groep?
- Hoe pakken jullie een dergelijke groep aan?
- Hoe is deze aanpak tot stand gekomen?
 - Is er een algemeen protocol?
- Welke partijen zijn hierbij betrokken?
- Hoeveel kans is er dat bij een overlastgevende jeugdgroep wordt opgemerkt en er een eerste signaal wordt afgegeven door minstens een persoon/organisatie? (percentage)

3. Samenwerking & communicatie jongerenwerkers

- Is er sprake van samenwerking met de jongerenwerkers mbt overlastgevende groepen?
 - Hoe ervaar je die samenwerking?
- Is er sprake van afstemming met de jongerenwerkers mbt overlastgevende groepen?

BEJEGENING OVERLASTGEVENDE JEUGDGROEPEN IN TILBURG

- Is er een algemeen plan voor aanpak?
- Is er een verschil in uitgangspunten en werkwijze? En hoe uiten zich die?
- Hoe verloopt de communicatie onderling?
- Zijn deze samenwerkingen consistent?

4. Samenwerking & communicatie gemeente

- Wanneer is er sprake van samenwerking met de gemeente (algemeen)?
- Is er sprake van samenwerking met de gemeente mbt overlastgevende groepen?
 - Hoe ervaar je die samenwerking?
- Is er sprake van afstemming met de gemeente mbt overlastgevende groepen?
 - Is er een algemeen plan voor aanpak?
- Is er een verschil in uitgangspunten en werkwijze?
 - En hoe uiten zich die?
- Hoe verloopt de communicatie onderling?
- Zijn deze samenwerkingen consistent?

Bijlage 4. Topiclijst Gemeente

1. Begin

- Kennismaken
- Opname
- Onderwerp scriptie

2. Bejegening

- Wat zijn je werkzaamheden binnen de gemeente (functiebeschrijving)?
- Wat is jullie doel?
- Wat zijn volgens jullie de kenmerken van een overlastgevende groep?
- Hoe pakken jullie een dergelijke groep aan?
- Hoe is deze aanpak tot stand gekomen?
 - Is er een algemeen protocol?
- Welke partijen zijn hierbij betrokken?
- Hoeveel kans is er dat bij een overlastgevende jeugdgroep wordt opgemerkt en er een eerste signaal wordt afgegeven door minstens een persoon/organisatie? (percentage)

3. Samenwerking & communicatie jongerenwerkers

- Is er sprake van samenwerking met de jongerenwerkers mbt overlastgevende groepen?
 - Hoe ervaar je die samenwerking?

BEJEGENING OVERLASTGEVENDE JEUGDGROEPEN IN TILBURG

- Is er sprake van afstemming met de jongerenwerkers mbt overlastgevende groepen?
- Is er een algemeen plan voor aanpak?
- Is er een verschil in uitgangspunten en werkwijze? En hoe uiten zich die?
- Hoe verloopt de communicatie onderling?
- Zijn deze samenwerkingen consistent?

4. Samenwerking & communicatie politie

- Wanneer is er sprake van samenwerking met de gemeente (algemeen)?
- Is er sprake van samenwerking met de gemeente mbt overlastgevende groepen?
 - Hoe ervaar je die samenwerking?
- Is er sprake van afstemming met de gemeente mbt overlastgevende groepen?
 - Is er een algemeen plan voor aanpak?
- Is er een verschil in uitgangspunten en werkwijze?
 - En hoe uiten zich die?
- Hoe verloopt de communicatie onderling?
- Zijn deze samenwerkingen consistent?